

ОСОБИСТІТЬ ПСИХОЛОГА: ІСТОРІЯ, СУЧАСНІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВИ

БЕХ ІВАН ДМИТРОВИЧ

– дійсний член Національної академії педагогічних наук України, доктор психологічних наук, професор, директор Інституту проблем виховання НАПН України, Заслужений діяч науки і техніки України 9 жовтня 2015 року відзначає 75-річний ювілей.

Народився Іван Дмитрович Бех 9 жовтня 1940 року в селі Олексіївці (тепер селище міського типу Вільча) Поліського району Київської області. У 1964 р. успішно закінчив факультет дефектології, педагогіки та методики початкової освіти Київського державного педагогічного інституту імені М. Горького (нині Національний педагогічний університет імені Михайла Драгоманова). Трудовий шлях розпочав учителем Нікольсько-Пустинської допоміжної школи-інтернату Києво-Святошинського району Київської області, вихователем і вчителем Дарницького дитячого будинку. Далі працював вихователем в допоміжній школі-інтернаті № 10 м. Києва, де захопився педагогічною психологією. Наукову роботу Іван

Дмитрович розпочав у Київській лабораторії Науково-дослідного інституту загальної педагогіки і педагогічної психології Академії педагогічних наук СРСР у 1974 році, де до 1993 року пройшов шлях від молодшого наукового співробітника до завідуючого лабораторії. Кандидатську дисертацію «Формування у школярів узагальнених способів розв'язання практичних завдань (на матеріалі ручної праці у другому класі)» І.Д. Бех успішно захистив у 1978 році, а в 1991 році – докторську дисертацію на тему «Психологічні основи морального розвитку особистості». В кінці 1993 р. його призначають заступником директора з наукової роботи новоствореного Інституту дефектології АПН України. За три роки (у 1996 році) він стає директором-організатором, а потім і першим директором новоствореного Інституту проблем виховання АПН України. Цей інститут очолює й понині.

І.Д. Бех – відомий учений у галузі методології розвитку особистості, теорії та технології виховання. Ним створено теорію особистісно орієнтованого виховання, оригінальну концепцію правилі відповідної суб'єкт-суб'єктної взаємодії та вчинку. Розроблені ним методи діагностики та контролю морального розвитку особистості сприяють удосконаленню роботи викладачів, учителів і практичних психологів. Учений здійснив продуктивний синтез теорії культурно-історичного розвитку вищих психічних функцій, гуманістичної психології, теорії почуттів і на цій основі створив особистісно-розвивальний підхід, що забезпечує сходження особистості до духовно-моральної культури людства.

І.Д. Бех підготував 31 доктора та 51 кандидата наук з психології і педагогіки. Автор понад 460 наукових праць, зокрема: «Моральність особистості: стратегія становлення», «Від волі до особистості», «Особистісно зорієнтоване виховання», «Виховання особистості: Сходження до духовності», «Рефлексія у духовному “Я” особистості», «Лабіринти духовного прозріння особистості», «Почуття гідності у духовному розвитку особистості», «Психологічні джерела виховної майстерності» та ін.

Іван Дмитрович є головним редактором наукових збірників і журналів, зокрема «Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді», «Теорія і методика хортингу». Член редакційної колегії багатьох журналів і збірників наукових праць, зокрема, «Психологія і особистість», «Початкова школа», «Рідна школа», «Педагогіка і психологія», «Педагогіка толерантності», «Сибирский педагогический журнал» (Новосибирский государственный университет, Россия).

Іван Дмитрович є членом Української асоціації Василя Сухомлинського, Асоціації педагогів за здоровий спосіб життя, громадського об'єднання експериментальний рух «За іноваційну педагогіку»

І.Д. Бех нагороджений знаком «Відмінник народної освіти», Почесною грамотою Міністерства у справах сім'ї, дітей та молоді, Почесною Грамотою МОН України, Почесною грамотою Верховної Ради України, Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, знаком МОН України «Василь Сухомлинський», медаллю НАПН України К.Д. Ушинський, медаллю Золота фортуна «20 років незалежності», орденом «За заслуги» III ступеню (2012 р.)

Щиро вітаємо Івана Дмитровича з ювілеєм, бажаємо міцного здоров'я, бадьорості духу, нових творчих досягнень та шани від рідних, друзів і колег на довгі роки!